

Wskaźniki zmian kosztów bezpośrednich i cen podstawowych produktów rolnych w latach 2018-2019

WARSZAWA 2019

Wskaźniki zmian kosztów bezpośrednich i cen podstawowych produktów rolnych w latach 2018-2019

OPRACOWAŁ ZESPÓŁ:

dr hab. inż. Aldona Skarzyńska
mgr inż. Irena Augustyńska
mgr Magdalena Czułowska
mgr inż. Arkadiusz Bębenista
mgr Łukasz Abramczuk
mgr inż. Marcin Żekało

Warszawa 2019

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
- Państwowy Instytut Badawczy
Zakład Rachunkowości Rolnej
00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20
Tel.: (0 22) 50 54 570
Tel./faks: (0 22) 826 93 22
E-mail: portal@fadm.pl
Internet: www.fadm.pl; www.polskifadm.eu

Sytuacja produkcyjno-ekonomiczna w rolnictwie polskim w latach 2018-2019 – wybrane zagadnienia

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) w 2018 roku uwarunkowania rynkowe dla producentów rolnych, po widocznej poprawie w roku 2017 uległy pogorszeniu. W porównaniu z 2017 rokiem, tempo zmian przeciętnych cen towarów i usług zakupywanych na cele bieżącej produkcji rolniczej i na cele inwestycyjne było wyższe od dynamiki zmian cen produktów sprzedawanych przez gospodarstwa indywidualne. W efekcie, w 2018 roku wskaźnik relacji cen (tzw. „nożyce cen” czyli wskaźnik liczony jako relacja cen produktów rolnych sprzedawanych przez rolników do cen towarów i usług przez nich zakupywanych na cele bieżącej produkcji rolniczej i inwestycyjnej) wynosił 94,4% wobec 110,0% w 2017 roku¹.

W 2018 roku, w porównaniu do roku poprzedniego, globalna produkcja rolnicza (liczona w cenach stałych) była niższa o 2,0%. Zadecydował o tym znaczny spadek produkcji roślinnej – o 6,8%, przy jednoczesnym wzroście produkcji zwierzęcej – o 2,6%. W efekcie w 2018 roku koniunkturę w rolnictwie kształtowały przede wszystkim zwiększona podaż produktów zwierzęcych oraz notowania cen na światowych i europejskich rynkach rolnych. Wzrost cen na polskim rynku zbóż, ziemniaków, buraków cukrowych i roślin oleistych złagodził spadek wartości produkcji, wynikający ze znacznie niższych zbiorów. W generowaniu bieżącego wyniku finansowego gospodarstw miały jak zwykle udział płatności bezpośrednie oraz dodatkowe wsparcie w szczególnych warunkach, występujących na niektórych rynkach. Wyniki ekonomiczne gospodarstw uzależnione były przede wszystkim od kierunku specjalizacji i efektywności produkcji.

W **2018 roku** rozmiar produkcji rolniczej kształtowały między innymi następujące czynniki²:

- ◆ ceny zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych, przy zmniejszonej krajowej podaży ziarna, wykazały w większości tendencję rosnącą. Przeciętne ceny skupu pszenicy (72,62 zł/dt), żyta (59,67 zł/dt), kukurydzy (61,93 zł/dt) i jęczmienia (67,96 zł/dt) wzrosły w porównaniu z analogicznym okresem sprzed roku od ok. 9% do ok. 14%. W obrocie targowiskowym ceny zbóż kształtowały się na wyższym poziomie niż w skupie,
- ◆ przy zmniejszonej podaży, przeciętne ceny ziemniaków w skupie (ok. 43 zł/dt) w 2018 roku wzrosły o 14,9%. W obrocie targowiskowym, gdzie sprzedaż w coraz większym stopniu ma charakter detaliczny, przeciętna cena ziemniaków jadalnych (ok. 97 zł/dt) wzrosła o ok. 11%,

¹ *Rolnictwo w 2018 roku*, GUS, Warszawa 2019; Skup i ceny produktów rolnych w 2018 roku, GUS, Warszawa 2019.

² *Jak wyżej.*

- ◆ krajowe ceny żywca wieprzowego, silnie skorelowane z cenami na rynku unijnym, wykazywały w I półroczu 2018 tendencję wzrostową; w II półroczu notowany był spadek cen. Za 1 kg żywca wieprzowego średnio w roku płacono w skupie 4,48 zł, a na targowiskach 4,95 zł, tj. mniej niż w 2017 roku odpowiednio o 11,3% i o 4,2%,
- ◆ notowany w II połowie 2018 roku wzrost cen zbóż, przy jednoczesnym spadku cen żywca wieprzowego wpłynął na stopniowe pogarszanie się opłacalności tuczu świń. Relacja cen skupu żywca do cen targowiskowych żyta w I półroczu 2018 roku kształtowała się w granicach od 6,5 do 7,3 wobec 8,3 i 8,8 przed rokiem; w II półroczu odpowiednio od 5,9 do 7,2 wobec 7,0 do 8,2 przed rokiem tj. nadal poniżej poziomu przyjętego (co najmniej 10-11) za opłacalny dla tuczu świń,
- ◆ niekorzystny wpływ na odbudowę stada świń miało m. in. wystąpienie kolejnych przypadków afrykańskiego pomoru świń ASF i związany z tym ubój asekuracyjny. W 2018 roku odnotowano 109 nowych ognisk ASF u świń,
- ◆ obserwowany był dalszy wzrost importu młodych świń. W 2018 roku import żywca wieprzowego do 30 kg wyniósł 6189 tys. sztuk i był o 15,5% większy niż przed rokiem,
- ◆ na rynku wołowiny w 2018 roku, przy zwiększonej krajowej podaży i rosnącym eksporcie, przeciętne ceny skupu żywca kształtowały się na poziomie wyższym niż w roku poprzednim. Średnia roczna cena skupu żywca wołowego (6,58 zł/kg) wzrosła o 3,6%. W obrocie targowiskowym odnotowano również wzrost cen żywca wołowego (7,05 zł) o 1,6%,
- ◆ Krajowa produkcja mięsa drobiowego w wadze żywej wyniosła 3452 tys. ton, a w wadze poubojowej ciepłej (wbc) – 2597 tys. ton i była większa niż w 2017 roku o 4,7%. Udział żywca drobiowego w ogólnej produkcji żywca rzeźnego w skali roku kształtował się na poziomie z poprzedniego roku i wynosił 48,5%. Przy stosunkowo wysokim poziomie krajowej podaży żywca drobiowego, przeciętna cena drobiu rzeźnego w okresie styczeń-grudzień 2018 roku (3,77 zł/kg) była wyższa o 2,2% od notowanej przed rokiem,
- ◆ produkcja mleka w 2018 roku wyniosła ogółem 13768 mln litrów i kształtowała się na poziomie wyższym o 3,5% niż przed rokiem, a przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy był większy o 1,1% i wynosił 5747 litrów. Od początku 2018 roku dostawy mleka do skupu utrzymywały się na poziomie wyższym niż rok wcześniej. Do podmiotów skupujących producenci dostarczyli 11614 mln litrów surowca, tj. o 2,7% więcej niż w 2017 roku,

- ◆ w 2018 roku w obrocie targowiskowym średnia cena krowy dojnej wynosiła 3054 zł, czyli była na zbliżonym poziomie w stosunku do roku poprzedniego, natomiast jałówki jednorocznej była o 1,9% wyższa (2219 zł),
- ◆ w 2018 roku na dynamiczny wzrost cen i poprawę opłacalności produkcji mleka wpłynął wzrost cen surowca na zagranicznych rynkach rolnych. Przy zwiększonym skupie, przeciętne ceny mleka (134,61 zł/hl) wykazywały tendencję spadkową i kształtowały się na poziomie niższym (o 3,2%) niż w 2017 roku,
- ◆ w sezonie 2017/2018 zrzucie nawozów mineralnych kształtowało się na poziomie poprzedniego i wyniosło 2076,6 tys. ton NPK (w 2016/2017 - 2049,8 tys. ton NPK). Przeciętnie w kraju zużycie nawozów w czystym składniku (NPK) w przeliczeniu na 1 ha UR wyniosło 141,6 kg NPK. W stosunku do roku ubiegłego tylko w przypadku zużycia nawozów fosforowych odnotowano spadek o ok. 2% (wyniosło 23,1 kg/ha). W gospodarstwach rolnych wraz ze wzrostem użytkowanych gruntów obserwowano zwiększone zużycie nawozów. Zużycie nawozów wyższe od przeciętnej krajowej odnotowano we wszystkich grupach obszarowych gospodarstw powyżej 20 ha UR.

W **2019 roku** rozmiar produkcji roślinnej warunkowany był m.in. przez następujące czynniki³:

- ◆ zbiory zbóż ogółem ocenia się na 28,9 mln ton, tj. o ok. 8% więcej od zbiorów ubiegłorocznych,
- ◆ produkcję zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na 25,0 mln ton, tj. o ok. 10% więcej od uzyskanej w 2018 roku,
- ◆ zbiory rzepaku i rzepiku ocenia się na ok. 2,3 mln ton, o ok. 4% więcej od zbiorów ubiegłorocznych,
- ◆ zbiory ziemniaków (łącznie z produkcją w ogrodach przydomowych) szacuje się na ok. 6,7 mln ton, tj. o ok. 11% mniej od zbiorów uzyskanych w roku ubiegłym,
- ◆ zbiory buraków cukrowych ocenia się na ok. 13,7 mln t, tj. o ok. 4% mniej od produkcji uzyskanej w 2018 roku,
- ◆ produkcję warzyw gruntowych ocenia się na niespełna 3,8 mln t, tj. o ok. 8% mniej w porównaniu do roku poprzedniego.

Według danych statystyki publicznej, w 2019 roku powierzchnia uprawy zbóż ogółem wynosiła ok. 7,9 mln ha, w tym powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi –

³ *Przedwinykowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych w 2019 r.*, GUS, Warszawa 2019; *Skup i ceny produktów rolnych w 2018r.*, GUS, Warszawa 2018; niepublikowane dane GUS; informacje od ekspertów.

ok. 7,2 mln ha. Rozpatrując zaś powierzchnie uprawy poszczególnych gatunków zbóż ustalono m.in., że areal zajęty pod pszenicę wynosił ok. 2,5 mln ha, pod żyto – ok. 0,9 mln ha, a pod jęczmień – ok. 1,0 mln ha, owies – ok. 0,5 mln ha, pszenżyto – ok. 1,3 mln ha. Co się zaś tyczy powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku oraz buraków cukrowych, wynosiły one w 2019 roku kolejno 0,8 i ponad 0,2 mln ha, przy czym areal uprawy rzepaku i rzepiku był mniejszy od ubiegłorocznego o ok. 1%, zaś buraków cukrowych – większy o ok. 1%. Zbiory rzepaku i rzepiku oszacowano na ok. 2,3 mln ton, tj. o ok. 4% więcej od ubiegłorocznych. Zbiory buraków cukrowych ocenia się na około 13,7 mln ton, tj. o 4,0% mniej od uzyskanych w 2018 roku⁴.

Z danych statystyki publicznej oraz szacunków ekspertów IERiGŻ-PIB wynika, że w 2019 roku (w porównaniu z 2018 rokiem) plony głównych roślin uprawnych kształtowały się następująco⁵:

- ◆ pszenica ozima – 46,4 dt/ha (wzrost plonu o 7,9%),
- ◆ żyto ozime – 27,3 dt/ha (wzrost plonu o 12,8%),
- ◆ jęczmień jary – 31,6 dt/ha (wzrost plonu o 7,1%),
- ◆ rzepak i rzepik ogółem – 27,2 dt/ha (wzrost plonu o 4,2%),
- ◆ ziemniaki ogółem – 215,0 dt/ha (spadek plonu o 14,3%),
- ◆ buraki cukrowe – 580,0 dt/ha (spadek plonu o 3,2%).

W **2019 roku** na rozmiar produkcji zwierzęcej wpłynęły między innymi następujące czynniki⁶:

- ◆ w czerwcu 2019 roku pogłowie bydła wynosiło 6 296,7 tys. sztuk i było o 95,3 tys. sztuk (o 1,5%) wyższe niż przed rokiem,
- ◆ w porównaniu ze strukturą pogłowia bydła w czerwcu 2018 roku, w analogicznym okresie 2019 roku zwiększyło się stado młodego bydła w wieku 1-2 lat (o 1,9%), cieląt w wieku poniżej 1 roku (o 1,4%), pozostałego bydła dorosłego w wieku powyżej 2 lat (o 1,4%), w tym pogłowia krów (o 1,3%),
- ◆ w pierwszej połowie 2019 roku odnotowano spadek importu bydła o 19,8% (w tym cieląt o 11,4%) w stosunku do analogicznego okresu 2018 roku. W tym samym okresie wielkość eksportu bydła kształtowała się na poziomie 18,4 tys. sztuk i spadła o 28,1% w stosunku do poprzedniego roku (w tym cieląt o 42,8%),

⁴ *Przedwzrostkowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych w 2019 r.*, GUS, Warszawa 2019.

⁵ *Jak wyżej*; szacunki ekspertów z IERiGŻ-PIB.

⁶ *Pogłowie bydła według stanu w czerwcu 2019 r.*, GUS, Warszawa 2019; *Pogłowie świń według stanu w czerwcu 2019 r.*, GUS, Warszawa 2019; *Biuletyn statystyczny 10/2019*, GUS, Warszawa 2019.

- ◆ średnia cena skupu 1 kg żywca wołowego za 10 miesięcy 2019 roku wynosiła 6,35 zł/kg i była niższa o 3,8% od notowanej w analogicznym okresie 2018 roku,
- ◆ przeciętna cena skupu mleka za 10 miesięcy 2019 roku (134,01 zł za 100 l) była o 0,8 % wyższa od rejestrowanej w analogicznym okresie 2018 roku,
- ◆ w czerwcu 2019 roku pogłowie trzody chlewnej wynosiło 10 780,5 tys. sztuk i było niższe o 1047,0 tys. sztuk (o 8,9%) od stanu notowanego w analogicznym okresie 2018 roku,
- ◆ w I połowie 2019 roku odnotowano spadek we wszystkich grupach pogłowia, w grupie świń na chów o wadze 50 kg i więcej o 13,3%, w tym loch o 13,3%, prosiąt o 11,8%, warchlaków o 11,4%, natomiast świń na ubój (tuczników) o 4,5%.
- ◆ w I półroczu 2019 roku import żywej trzody chlewnej wyniósł 3425,0 tys. sztuk i był o 12,7% niższy niż w analogicznym okresie przed rokiem, w tym import prosiąt i warchlaków zmniejszył się o 11,5%, a świń hodowlanych czystorasowych i macior o 4,0%. Przeciętna waga jednej importowanej sztuki w tym okresie wynosiła 30,6 kg wobec 31,8 kg w 2018 roku,
- ◆ w pierwszych 10 miesiącach 2019 roku przeciętna cena 1 kg żywca wieprzowego wynosiła w skupie 5,23 zł i była o 15,8% wyższa od notowanej w analogicznym okresie 2018 roku, a w obrotach targowiskowych wynosiła 5,57zł; wykazując wzrost o 11,6% w stosunku do ceny przed rokiem.

Tabela 1

**Wskaźniki zmian cen towarów, tj. składników kosztów bezpośrednich
produkcji roślinnej w latach 2018-2019^a**

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Cena		Wskaźniki zmian cen I-VII 2019 / 2018
			2018	I-VII 2019	
1	2	3	4	5	6
MATERIAŁ SIEWNY					
1	Pszenica ozima	100 kg	180,14	197,76	1,098
2	Pszenica jara	100 kg	204,54	209,70	1,025
3	Żyto ozime	100 kg	167,10	187,03	1,119
4	Jęczmień jary	100 kg	185,93	205,58	1,106
5	Pszenżyto ozime	100 kg	175,07	192,98	1,102
6	Mieszanki zbożowe	100 kg	185,61	208,82	1,125
7	Owies	100 kg	185,28	212,06	1,145
8	Zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi średnio				1,103
9	Gryka	100 kg	405,28	399,35	0,985
10	Rzepak	1 porcja	614,46	626,79	1,020
11	Kukurydza	1 porcja	192,98	210,87	1,093
12	Ziemniaki jadalne	100 kg	159,85	214,95	1,345
13	Buraki pastewne	100 kg	2 586,41	2 610,17	1,009
14	Trawy	1 kg	16,06	16,20	1,009
15	Koniczyna czerwona	100 kg	2 101,01	2 044,60	0,973
16	Seradela	100 kg	1 257,41	1 179,59	0,938
17	Łubin pastewny wąskolistny	100 kg	274,30	289,70	1,056
NAWOZY MINERALNE					
18	Mocznik 46% N	100 kg	146,16	161,32	1,104
19	Saletrzak 28% N	100 kg	108,52	120,24	1,108
20	Saletra Amonowa 34% N	100kg	123,88	133,88	1,081
21	<i>Średnio nawozy azotowe</i>				<i>1,097</i>
22	Superfosfat granulowany wzbogacony potrójny 40% P ₂ O ₅	100kg	152,16	161,12	1,059
23	Superfosfat granulowany 20% P ₂ O ₅	100 kg	85,20	93,36	1,096
24	<i>Średnio nawozy fosforowe</i>				<i>1,077</i>
25	Sól potasowa 60% K ₂ O	100 kg	154,36	163,92	1,062
26	Polifoska 8% N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	100 kg	171,28	184,64	1,078

27	Fosforan amonu 18% N, 46% P ₂ O ₅	100 kg	198,24	216,32	1,091
28	<i>Średnio wieloskładnikowe</i>				<i>1,085</i>
29	Nawóz węglanowy, wapniowo-magnezowy 45-53% CaO	100 kg	56,09	58,25	1,039
30	Nawóz wapniowy lub wapno nawozowe	100 kg	76,24	77,29	1,014
31	<i>Średnio nawozy wapniowe</i>				<i>1,026</i>
NAWOZY ORGANICZNE					
32	Obornik (wg ceny słomy)	100 kg	35,50	37,84	1,066
33	ŚRODKI OCHRONY ROŚLIN, średnio				1,002
UBEZPIECZENIE PRODUKCJI ROŚLINNEJ^b					
34	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 dt tytoniu	PLN	5,64	5,30	0,940
35	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 dt pszenicy	PLN	1,54	1,48	0,961
36	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 dt rzepaku	PLN	2,94	2,77	0,942
37	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 dt buraków cukrowych	PLN	2,21	2,19	0,991
Składniki kosztów, które mogą oddziaływać na poziom kosztów specjalistycznych produkcji roślinnej					
38	Energia elektryczna	100 kWh	64,99	89,51	1,377
39	Węgiel kamienny, klasa I, kostka	1 t	906,92	909,37	1,003
40	Benzyna bezołowiowa 95-oktanowa,	1 l	4,95	5,04	1,018
41	Benzyna bezołowiowa 98-oktanowa	1 l	5,26	5,36	1,019
42	Olej napędowy	1 l	4,95	5,15	1,040
43	Olej opałowy	1 l	3,32	3,36	1,012
44	Wynajem powierzchni w obcych budynkach (lokal rzemieślniczy)	m ²	21,81	22,55	1,034
45	Oplaty targowiskowe związane ze sprzedażą ziemiopłodów	1 dzień	13,33	13,40	1,005

^a Według niepublikowanych danych GUS.

^b Ubezpieczenie od gradu, przymrozków, powodzi lub huraganu.

Tabela 2

**Wskaźniki zmian cen towarów, tj. składników kosztów bezpośrednich
produkcji zwierzęcej w latach 2018-2019^a**

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Cena		Wskaźniki zmian cen I-VII 2019 / 2018
			2018	I-VII 2019	
1	2	3	4	5	6
KOSZT ZWIERZĄT ZAKUPYWANYCH W CELU WYMIANY STADA					
1	Prosięta *	1 szt.	182,01	195,79	1,076
2	Krowy mleczne *	1 szt.	3 054,00	3 333,00	1,091
3	Jałówki 1-roczone *	1 szt.	2 219,00	2 407,00	1,085
4	Pisklęta mięsne	1 szt.	2,37	2,39	1,008
5	Pisklęta ogólnego użytku	1 szt.	2,44	2,56	1,049
PASZE TOWAROWE					
6	Koncentrat dla tuczników	100 kg	254,78	258,73	1,016
7	Koncentrat dla warchlaków	100 kg	277,51	281,31	1,014
8	Koncentrat dla loch	100 kg	255,41	260,91	1,022
9	Koncentrat dla krów mlecznych	100 kg	227,35	231,73	1,019
10	Mieszanka dla loch niskoprosnych	100 kg	184,01	189,94	1,032
11	Mieszanka dla loch wysokoprosnych i karmiących	100 kg	180,04	185,91	1,033
12	Mieszanka dla prosiąt	100 kg	234,51	238,22	1,016
13	Mieszanka dla tuczników	100 kg	142,28	147,48	1,037
14	Mieszanka dla krów wysokomlecznych	100 kg	153,15	165,62	1,081
15	Mieszanka dla bydła dorosłego	100 kg	173,06	185,49	1,072
16	Mieszanka dla cieląt i jagniąt C-J	100 kg	173,44	180,76	1,042
17	Mieszanka dla kur niosek	100 kg	163,86	171,23	1,045
18	Mieszanka dla kurcząt hodowlanych	100 kg	172,36	179,60	1,042
19	Mieszanka dla kurcząt rzeźnych	100 kg	181,90	187,98	1,033
20	Ziarna i śruty zbożowe* (pszenica+żyto+jęczmień+owies)	100 kg	74,09	82,68	1,116
21	Otręby (pszenne)	100 kg	75,89	87,59	1,154
22	Dodatki mineralne (uniwersalne)	100 kg	442,45	458,49	1,036
23	Preparat mlekozastępczy dla cieląt	100 kg	581,60	586,47	1,008
24	Ziemniaki pastewne**	100 kg	32,53	57,61	1,771

25	Siano**	100 kg	43,78	47,73	1,090
26	Słoma**	100 kg	35,50	37,84	1,066
PASZE NIETOWAROWE OBCE					
27	Okopowe pastewne (buraki pastewne)**	100 kg	46,19	50,53	1,094
28	Zielonki** (wg ceny siana)	100 kg	43,78	47,73	1,090
UBEZPIECZENIE PRODUKCJI ZWIERZĘCEJ^b					
29	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 sztuki bydła	PLN	6,45	6,58	1,020
30	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 tuczніка				1,008
31	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 konia	PLN	8,31	8,28	0,996
32	Usługi weterynaryjne				1,045
33	Badanie kliniczne krwi	PLN	39,00	41,01	1,052
34	Krycie krów	PLN	69,38	72,10	1,039
Składniki kosztów, które mogą oddziaływać na poziom kosztów specjalistycznych produkcji zwierzęcej					
35	Energia elektryczna	100 kWh	64,99	89,51	1,377
36	Węgiel kamienny, klasa I, kostka	1 t	906,92	909,37	1,003
37	Benzyna bezołowiowa 95-oktanowa,	1 l	4,95	5,04	1,018
38	Benzyna bezołowiowa 98-oktanowa	1 l	5,26	5,36	1,019
39	Olej napędowy	1 l	4,95	5,15	1,040
40	Olej opałowy	1 l	3,32	3,36	1,012
41	Wynajem powierzchni w obcych budynkach (lokal rzemieślniczy)	m ²	21,81	22,55	1,034
42	Opłaty targowiskowe związane ze sprzedażą zwierząt	1 dzień	13,33	13,40	1,005

* Średnia cena w obrocie targowiskowym, średnioroczna z 2018 r. oraz średnia w okresie I-X 2019 r.; wg danych GUS.

** Średnia cena w obrocie targowiskowym, wg danych GUS.

^a Według niepublikowanych danych GUS.

^b Ubezpieczenie od padnięcia lub dobiecia z konieczności.

Tabela 3**Wskaźniki zmian cen wybranych produktów rolnych w latach 2018-2019**

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Cena		Wskaźniki zmian cen I-X 2019 / 2018
			2018	I-X 2019	
1	2	3	4	5	6
1	Pszenica ^a	1 dt	72,62	73,42	1,011
2	Żyto ^a	1 dt	59,67	62,33	1,045
3	Jęczmień ^a	1 dt	67,96	67,88	0,999
4	Owies ^a	1 dt	58,24	63,12	1,084
5	Rzepak ^b	1 dt	155,95	160,00	1,026
6	Ziemniaki ^a	1 dt	42,58	59,81	1,405
7	Buraki cukrowe ^b	1 dt	10,55	11,00	1,043
8	Mleko ^a	1 hl	134,61	134,01	0,996
9	Żywiec wołowy ^a	1 kg	6,58	6,35	0,965
10	Żywiec wieprzowy ^a	1 kg	4,48	5,23	1,167
11	Żywiec drobiowy ^a	1 kg	3,77	3,89	1,032

^a Ceny przeciętne w skupie, średnioroczna z 2018 r. oraz średnia w okresie I-X 2019 r.; wg danych GUS.

^b W przypadku rzepaku - średnia cena skupu wg GUS, w 2018 roku - w okresie VII-XII, a w 2019 roku - w okresie VII-X; w przypadku buraków cukrowych - w latach 2018-2019 - cena skupu z II półrocza.

Uwarunkowania poziomu cen produktów rolnych i środków produkcji

Zboża

W raporcie opublikowanym w 21 listopadzie 2019 roku IGC (Międzynarodowa Rada Zbożowa), szacuje się światowe zbiory zbóż w 2019 roku na 2162 mln ton, czyli o 0,9% lub 18,9 mln ton więcej niż w 2018 roku. Produkcja pszenicy w 2019 roku ma wynieść 761,6 mln ton, o 28,6 mln ton więcej niż w roku poprzednim⁷.

Według Amerykańskiego Departamentu Rolnictwa (USDA) zbiory zbóż paszowych w 2019 roku szacowane są na poziomie zbliżonym do notowanego w 2018 roku, czyli 1,40 mld ton. Spadek produkcji kukurydzy i sorga odpowiednio o 1,5 i 0,2% został zrekomensowany wzrostem produkcji pozostałych zbóż paszowych, w tym jęczmienia o 10,4% i owsa o 4,8%. W gronie rejonów eksporterskich wzrosła produkcja w Kanadzie (o 9,5%), Australii (o 7,7%), UE-28 (o 5,7%) WNP (o 3,6%) i Brazylii (o 1,1%), natomiast mniejsza była w USA (o 6,5%) i Argentynie (o 2,7%)⁸.

Główny Urząd Statystyczny (GUS) szacuje, że w Polsce zbiory zbóż ogółem w 2019 roku wyniosą 28,9 mln ton, tj. o około 8% więcej od zbiorów ubiegłorocznych, a zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na 25 mln ton, tj. około 10,0% więcej niż w 2018 roku. Plony zbóż ogółem wyniosą ok. 36,5 dt/ha, tj. o 6,0% więcej w porównaniu z ubiegłorocznymi, a plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosą 35,0 dt/ha, tj. o 2,7 dt/ha (o ok. 8%) więcej niż przed rokiem. Według szacunków rzeczoznawców GUS powierzchnia uprawy zbóż ogółem w 2019 roku wynosiła 7,9 mln ha (w tym 7,2 mln ha powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi)⁹.

Po dobrych zbiorach w 2019 roku na większości światowych rynków, w przeciwieństwie do sytuacji w 2018 roku, nastąpił sezonowy spadek cen zbóż. Przyczyniła się do tego wyższa podaż oraz słaby popyt eksportowy. Indeks cen GOI (indeks dziennych notowań cen zbóż i oleistych), we wrześniu 2019 roku w porównaniu z analogicznym miesiącem roku poprzedniego zmalał o 6,5 p.p., w tym indeks cen jęczmienia o 27,3 p.p., pszenicy o 8,8 p.p., a kukurydzy o 4,7 p.p. W wyniku niekorzystnych warunków w ostatniej fazie zbiorów na półkuli północnej,

⁷ *Grain Market Report*, <https://www.igc.int/downloads/gmrsummary/gmrsumme.pdf>.

⁸ *Rynek Zbóż. Stan i perspektywy*, nr 57, IERiGŻ-PIB, KOWR, MRiRW, Warszawa 2019.

⁹ *Przedwzrostkowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodnictwa w 2019r.*, GUS, Warszawa 2019 r.

rosnący popyt eksportowy oraz mniejsze niż oczekiwano zbiory kukurydzy należy liczyć w kolejnych miesiącach 2019 roku na wzrost cen zbóż¹⁰.

Po słabych zbiorach na krajowym rynku w sezonie 2018/2019 znacznie zmalały nadwyżki podaży nad popytem. W efekcie zamiast sezonowego spadku odnotowano wzrost cen. Zboża były od kilkunastu do ponad 30 % droższe niż w poprzednim sezonie. Przyczyniła się do tego stosunkowo napięta sytuacja na światowych i europejskich rynkach oraz duży popyt importowy w krajach rozwijających się. Na koniec sezonu 2018/2019 ceny żyta były wyższe niż w analogicznym czasie sezonu poprzedniego o 21,9%, jęczmienia o 11,7%, pszenicy o 11,2%, a kukurydzy o 7,9%. Średnie ważone ceny pszenicy (78,4 zł/dt) i żyta (65,8 zł/dt) w sezonie były o 19,5 i 21,7% wyższe od notowanych w sezonie 2017/2018. W pierwszych miesiącach sezonu 2019/2020 na krajowym rynku nastąpił spadek cen zbóż. We wrześniu 2019 roku w porównaniu z czerwcem tego samego roku najbardziej potaniało żyto oraz pszenica, odpowiednio o 19,9 i 13,4%. Również ceny zbóż we wrześniu 2019 roku były niższe niż analogicznym okresie roku poprzedniego. Jedynie droższa niż przed rokiem o 8,7% była kukurydza, gdyż jej zbiory zapowiadały się znacznie słabiej niż przed rokiem. W dalszej perspektywie sezonu 2019/2020 można się spodziewać wzrostu cen zbóż, który może się zakończyć na przełomie I i II kwartału 2020 roku¹¹.

Rzepak

Światowe zbiory rzepaku w sezonie 2019-2020 wyniosą 61,9 mln ton i będą o 4,2% mniejsze niż w sezonie 2018/2019 i o 7,8% niż w sezonie 2017/2018. W wyniku niekorzystnych warunków pogodowych zbiory rzepaku były niższe w Kanadzie i UE-28 odpowiednio o 6,6% i 15,1%. Wyższe były natomiast na Rosji i Ukrainie, łącznie o 13,3%, Chinach o 8,3% i Indiach o 3,5%. W drugiej połowie sezonu prognozowany jest wzrost zbiorów w Australii o 1,4%, jednak z powodu panującej w tym kraju suszy szacunki te mogą być mniej korzystne¹².

W Polsce według szacunków GUS zbiory rzepaku i rzepiku ocenia się na ok. 2,3 mln ton, tj. około 4% więcej niż rok wcześniej. Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w 2019 roku zmniejszyła się w porównaniu z ubiegłoroczną o około 1% i wynosiła ponad 0,8 mln ha¹³.

¹⁰ *Rynek Zbóż. Stan i perspektywy*, nr 57, IERiGŻ-PIB, KOWR, MRiRW, Warszawa 2019.

¹¹ *Jak wyżej*.

¹² *Rynek rzepaku. Stan i perspektywy*, nr 56, IERiGŻ-PIB, KOWR, MRiRW, Warszawa 2019.

¹³ *Przedwzrostkowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodnictwa w 2019r.*, GUS, Warszawa 2019.

Według prognozy Oil Word dla sezonu 2019/2020 przeciętna cena europejskiego rzepaku w portach europejskich wyniesie 440 USD/tonę (cif Hamburg) i będzie o 4,3% wyższa niż w sezonie poprzednim. Cena oleju rzepakowego zwiększy się o 8,3% do 903 USD/tonę (fob ex-mill Holandia) w porównaniu do ceny z poprzedniego sezonu, natomiast cena śruty rzepakowej będzie niższa o 13,0% (fob ex-mill Hamburg)¹⁴.

Przeciętna cena skupu rzepaku w zakładach tłuszczowych w Polsce (na dzień 08.12.2019 roku) wynosiła 1660,00 zł/t i była wyższa o 0,3% niż w analogicznym okresie ubiegłego roku, która wynosiła 1655,00 zł/tonę¹⁵. W sezonie 2019/2020 przy większych krajowych zbiorach rzepaku, a mniejszych jego zbiorach w Europie i na świecie przewiduje się wzrost cen nasion tej rośliny. Sprzyjać będzie również prognozowany dalszy wzrost popytu m.in. do produkcji biopaliwa. Wzrost cen nasion rzepaku hamować będą duże zapasy nasion oleistych w Europie i na świecie oraz wysokie zbiory soi u największych jej producentów¹⁶.

Mleko

Światowa produkcja mleka w 2019 roku według Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) może wynieść 852 mln ton wobec 841 mln ton w 2018 roku (wzrost o 1,4%). Produkcja mleka będzie większa m.in. w Indiach, Pakistanie, Chinach, Unii Europejskiej i Brazylii, natomiast niższa m.in. w Australii, Argentynie i Kolumbii. Wzrost produkcji mleka w Indiach i Pakistanie spowodowana jest wzrastającą liczebnością pogłównia krów mlecznych, zaś w Chinach poprawa wydajności gospodarstw jest podstawą wyższego wzrostu. W krajach Unii Europejskiej produkcja mleka rośnie, ale jej wzrost spowalnia susza, która ogranicza zasoby paszy. Większa produkcja mleka w Brazylii była skutkiem wzrostu pogłównia krów oraz stabilizacji cen surowca. Natomiast na spadek produkcji w Australii i Kolumbii wpłynęła susza, która wystąpiła w tych krajach. W Argentynie zaś głównie rosnące koszty pasz i ograniczenie popytu konsumpcyjnego wpłynęło na mniejszą produkcję mleka¹⁷.

Szacuje się, że w 2019 roku pogłównie krów mlecznych w UE-28 zmniejszy się o 0,4% i wyniesie 22,5 mln sztuk. Według prognoz Komisji Europejskiej w krajach UE-15 pogłównie krów wyniesie 17,4 mln sztuk, a w krajach UE-13 – 5,1 mln sztuk i będzie niższe odpowiednio

¹⁴ *Rynek rolny. Analizy Tendencje Oceny*, nr 12 (346), IERiGŻ-PIB, Warszawa, grudzień 2019.

¹⁵ *Rynek roślin oleistych*, nr 49/2019, MRiRW, Warszawa 2019.

¹⁶ *Rynek rzepaku. Stan i perspektywy*, nr 56, IERiGŻ-PIB, KOWR, MRiRW, Warszawa 2019.

¹⁷ *Food Outlook*, <http://www.fao.org/3/CA6911EN/CA6911EN.pdf> [dostęp: 19.12.2019].

o 0,5 i 0,1%. W Polsce według danych GUS i szacunków IERiGŻ-PIB pogłowie krów mlecznych w grudniu 2019 roku wyniesie 2235 tys. sztuk i będzie o 0,9% większe niż w analogicznym okresie 2018 roku. Przewiduje się, że średnia wydajność krów mlecznych wyniesie 6350 l/sztukę i będzie wyższa o 14,7%. Produkcja mleka w Polsce wyniesie 14,1 mld litrów (14,5 mln t) i będzie o 2,4% większa niż w 2018 roku. Dynamika produkcji będzie mniejsza niż w latach 2017-2018, kiedy wynosiła 3,3-3,6%¹⁸.

Ceny skupu mleka w Polsce w okresie styczeń-lipiec 2019 roku wykazywały tendencje spadkową, a zdecydowały o tym czynniki sezonowe oraz koniunktura na światowym rynku. Ceny spadły z 1,41 zł/l w styczniu do 1,30 zł/l w lipcu. W następnych miesiącach rozpoczął się sezonowy wzrost cen, które wzrosły do 1,31 zł/l. W okresie trzech kwartałów 2019 roku ceny skupu były wyższe niż w analogicznym okresie 2018 roku i w konsekwencji średnia cena skupu wynosiła 1,35 zł/l i była o 1,6% wyższa niż przed rokiem. W kolejnych miesiącach przewiduje się wzrost cen skupu mleka, a zadecydują o tym relatywnie wysokie ceny na rynkach zewnętrznych, gdyż wahania koniunkturalne na światowym rynku charakteryzują się w przybliżeniu dwuletnią cyklicznością. Czynnikiem stymulującym wzrost cen będzie sezonowy spadek dostaw surowca do przemysłu mleczarskiego. Wzrost cen skupu będzie także wynikiem (tak jak przed rokiem) niekorzystnych warunków pogodowych (susza) w wielu krajach Unii Europejskiej w tym w Polsce, które negatywnie wpływają na koszty żywienia. Według prognozy ekspertów cena skupu mleka w grudniu 2019 roku może wzrosnąć do 1,43 zł/l i będzie o 2,1% wyższa niż przed rokiem. Średnia cena skupu mleka w 2019 roku może wynieść 1,37 zł/l i będzie o 2,0% wyższa niż w 2018 roku¹⁹.

Żywiec wieprzowy

Według prognozy USDA (Departament Rolnictwa Stanów Zjednoczonych) światowa produkcja wieprzowiny w 2020 roku wyniesie ok. 95 mln ton i będzie mniejsza o 10% niż w 2019 roku. Spadek produkcji będzie konsekwencją dalszego spadku produkcji w Chinach na skutek ASF. Chińska produkcja wieprzowiny w 2020 roku wyniesie 34,8 mln ton i będzie o 25% mniejsza niż w 2019 roku. Na skutek ASF spadek produkcji nastąpi także na Filipinach (o 16%), i w Wietnamie (o 6%). Wzrost produkcji spodziewany jest w Brazylii (o 4,5%), Meksyku

¹⁸ *Rynek mleka. Stan i perspektywy*, nr 57, IERiGŻ-PIB, KOWR, MRiRW, Warszawa 2019.

¹⁹ *Jak wyżej*.

(o 4,3%), Stanach Zjednoczonych (o 4,3%), Rosji (o 2,8%), Kanadzie (o 2,5%) oraz UE-28 (o 1,5%). W Japonii i Korei Południowej produkcji trzody może zwiększyć się o ok. 1%²⁰.

W Polsce, według danych GUS z czerwca 2019 roku, pogłowie świń liczyło 10780,5 tys. sztuk. W porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku jest to spadek o 8,9%. Spadek pogłowia wystąpił we wszystkich grupach produkcyjno-użytkowych trzody chlewnej: w grupie prosiąt o 1,8%; warchlaków o 1,4% i świń na ubój (tuczników) o 4,5%, świń na chów o wadze 50 kg i więcej o 3,3%, w tym loch o 9,1%²¹.

Krajowa cena skupu trzody chlewnej w II kwartale 2019 roku wynosiła 5,77 zł/kg i była wyższa o 27,4% niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. W III kwartale cena wyniosła 5,81 zł/kg i była o 22,8% wyższa niż w III kwartale 2018 roku. Ocenia się, że w grudniu 2019 roku cena trzody w UE-28 może wynieść ok. 160 EUR/100kg. Gdyby kurs złotego względem euro utrzymał się na dotychczasowym poziomie (ok. 4,30), oznaczałoby to, że w grudniu cena trzody mogłaby zawierać się w przedziale ok. 5,20-5,60 zł/kg, a więc byłaby o 25-35% wyższa niż w grudniu 2018 roku²².

Żywiec wołowy

Światowa produkcja wołowiny w 2019 roku według prognozy United States Department of Agriculture (USDA) może wynieść 62,9 mln ton i będzie mniejsza o 1,9% niż w 2018 roku. Spadek produkcji nastąpi tylko w kilku krajach będących największymi producentami wołowiny tj. w UE-28 spadek wyniesie 0,5%; a w Argentynie i Australii - 0,3%. W pozostałych krajach produkcja wołowiny wzrośnie: w Chinach o 6,4%; w Brazylii o 3,1%; w USA o 2,7%; w Meksyku o 2,5%, a w Indiach, Rosji i Pakistanie produkcja wołowiny zwiększy się o ok.1,0%²³.

Według danych GUS pogłowie bydła w czerwcu 2019 roku liczyło 6296,7 tys. sztuk i było o 1,5% wyższe niż w analogicznym miesiącu 2018 roku. W porównaniu ze stanem pogłowia w czerwcu 2018 roku odnotowano wzrost pogłowia bydła we wszystkich grupach struktury stada. Pogłowie cieląt poniżej 1 roku wzrosło w stosunku do poprzedniego roku do poziomu 1 709,5 tys. sztuk i wzrosło o 1,4%. Stado młodego bydła w wieku 1-2 lat powiększyło się w stosunku do poprzedniego roku o 1,9% i osiągnęło poziom 1 767,6 tys. sztuk. Pogłowie krów

²⁰ *Rynek mięsa. Stan i perspektywy*, nr 57, IERiGŻ-PIB, MRiRW, Warszawa 2019.

²¹ *Pogłowie świń według stanu w czerwcu 2019 r.*, GUS, Warszawa 2019.

²² *Rynek mięsa. Stan i perspektywy*, nr 57, IERiGŻ-PIB, MRiRW, Warszawa 2019.

²³ *Jak wyżej.*

wzrosło w porównaniu z czerwcem 2018 roku o 31,8 tys. sztuk (o 1,3%) do poziomu 2 461 tys. sztuk²⁴. Ocenia się, że w grudniu 2019 roku pogłowie bydła może wynieść ok. 6 150 tys. sztuk; czyli liczebność bydła zmniejszy się o ok. 1,0% niż w analogicznym miesiącu 2018 roku²⁵.

Komisja Europejska przewiduje, że w 2019 roku średnia cena dorosłego bydła płci męskiej będzie nieco niższa niż rok wcześniej i wyniesie 375 EUR/100kg, wobec 376 EUR/100kg w 2018 roku²⁶. Według danych GUS, w okresie od stycznia do października 2018 roku średnia cena skupu bydła ogółem w Polsce wynosiła 6,35 zł/kg, a więc była o 3,9% niższa niż w analogicznym okresie 2018 roku²⁷.

Nawozy mineralne

Od września 2018 roku do kwietnia 2019 roku ceny nawozów mineralnych na krajowym rynku wyraźnie rosy. Było to związane m.in. z podwyżkami cen nawozów w handlu światowym, które były obserwowane do końca 2018 roku, ale też z sezonowym wzrostem popytu na polskim rynku w pierwszych miesiącach 2019 roku. W maju br. pod wpływem słabnącego popytu na nawozy, wzrostowy trend cen został jednak zatrzymany. W kolejnych miesiącach 2019 roku tempo zmian cen nawozów również było niewielkie. We wrześniu br. nawozy mineralne nawet potaniały o 0,2% w porównaniu z miesiącem poprzednim, a w październiku pozostały stabilne. Pomimo to, w związku z wcześniejszymi podwyżkami, ceny w październiku były średnio o 8,7% wyższe niż rok wcześniej, a najbardziej w relacji rocznej podrożały nawozy azotowe. Należy jednak podkreślić, że roczna dynamika zmian stopniowo maleje. Dla porównania jeszcze w sierpniu br. nawozy były o 10,4% droższe niż rok wcześniej²⁸.

Ocenia się, że w najbliższych miesiącach ceny nawozów na krajowym rynku pod wpływem stopniowo rosnącego popytu mogą nieznacznie wzrosnąć, jednak skala podwyżek będzie raczej niewielka, zdecydowanie mniejsza niż rok wcześniej. Istotny wpływ na kształtowanie cen na krajowym rynku mają bowiem ceny światowe, a te od początku 2019 roku znajdują się w trendzie spadkowym. Niemniej jednak na krajowym rynku na początku 2020 roku ceny deta-

²⁴ *Pogłowie bydła według stanu w czerwcu 2019 r.*, GUS, Warszawa 2019.

²⁵ *Rynek mięsa. Stan i perspektywy*, nr 57, IERiGŻ-PIB, MRiRW, Warszawa 2019.

²⁶ *Jak wyżej.*

²⁷ *Biuletyn statystyczny nr 10*, GUS, Warszawa, Listopad 2019.

²⁸ *Rynek rolny. Analizy Tendencje Oceny*, nr 12 (346), IERiGŻ-PIB, Warszawa, Grudzień 2019.

liczne nawozów mineralnych prawdopodobnie nadal pozostaną na poziomie średnio o ok. 7-8% wyższym niż rok wcześniej²⁹.

Pasze

Według ekspertów IERiGŻ-PIB produkcja pasz zbożowych w Polsce w sezonie 2019/20 będzie o 11,7% wyższa niż w sezonie poprzednim i może wynieść około 19,7 mln ton. Według wstępnych ocen krajowa produkcja wysokobiałkowych surowców paszowych w sezonie 2019/20 może wynieść 1,92 mln ton. Produkcja pas przemysłowych według GUS w 2019 roku wykazuje ciągły wzrost, czemu sprzyja zwiększone zapotrzebowanie na pasze do produkcji brojlerów i do produkcji jaj. Popyt na pasze przemysłowe w przypadku bydła utrzymuje się wysokie zapotrzebowanie, a dla trzody chlewnej jest mniejszy niż przed rokiem. Ocenia się, że w całym 2019 roku produkcja pasz przemysłowych wyniesie ok. 11,5 mln ton i będzie o 2,4% większa niż w 2018 roku. Produkcja mieszanek pełnoporcjowych może wynieść 9,29 mln ton i będzie o ok. 220 tys. ton większa niż w 2018 roku. Wzrośnie również produkcja mieszanek uzupełniających do ok. 1,45 mln ton wobec 1,4 mln ton w roku poprzednim. Import głównych surowców paszowych w sezonie 2019/20 będzie o ok. 5,0% większy od ubiegłorocznego i wyniesie ok. 4,1 mln ton, w tym 3,0 mln ton wyniesie przywóz surowców wysokobiałkowych, a 1,1 mln ton import zbożowych surowców paszowych. Eksport głównych surowców paszowych ogółem może wynieść 2,72 mln ton³⁰.

Nośniki energii

W 2019 roku nastąpił wzrost cen benzyny oraz oleju napędowego, a cena za autogaz nieco spadła. W porównaniu z 2018 rokiem ceny detaliczne wzrosły, w przypadku benzyny 95-oktanowej o 1,4%, oleju napędowego o 2,9%, a autogazu spadły o 5,4%³¹. Z raportu POPiHN (Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego) wynika, że pierwsze 3 kwartały 2019 roku były korzystne dla sektora naftowego w Polsce. W stosunku do 3 kwartałów 2018 roku wzrost legalnego rynku paliw płynnych wyniósł 4,0% czyli dokładnie tyle, ile dla rynku samych tylko paliw silnikowych. Z raportu wynika, że nastąpił wzrost konsumpcji paliw ciekłych o 4,0%. Po 9 miesiącach 2019 roku, w porównaniu do analogicznego okresu 2018 roku, odnotowano większą sprzedaż ben-

²⁹ *Rynek rolny. Analizy Tendencje Oceny*, nr 12 (346), IERiGŻ-PIB, Warszawa, Grudzień 2019.

³⁰ *Rynek pasz. Stan i perspektywy*, nr 41, IERiGŻ-PIB, MRiRW, Warszawa 2019.

³¹ *Szacowana struktura średnich cen detalicznych w Polsce w 2018 i 2019 roku*, <http://www.popihn.pl/download.php?id=468> [dostęp: 17.12.2019].

zynny silnikowej o 6,0%, oleju napędowego o 4,0%, a gazu płynnego LPG o 4,0%. Natomiast w przypadku lekkiego oraz ciężkiego oleju napędowego konsumpcja zmniejszyła się odpowiednio o 5,0 i 3,0% natomiast zwiększyła się w przypadku paliwa JET o 5,0%³².

Według danych Eurostatu, w pierwszej połowie 2019 roku średnie ceny energii elektrycznej dla gospodarstw domowych w Unii Europejskiej nieznacznie wzrosły w porównaniu z pierwszą połową 2018 roku - z 0,20 do ponad 0,21 euro za kWh³³. Z danych europejskiego urzędu statystycznego wynika, że średnio najmniej za prąd płacili w pierwszym półroczu 2019 roku gospodarstwa domowe w Bułgarii. Stawka za 1 kilowatogodzinę, łącznie z podatkami i opłatami, wynosiła tam 10 eurocentów. Nieco więcej, bo 0,11 euro, płacili Węgrzy. W Polsce było to 0,13 euro (niższe stawki były na Litwie, w Chorwacji i na Malcie). Najwyższe ceny elektryczności w UE były w Niemczech - 0,31 euro za kWh. Następne w kolejności są Dania (0,30 euro za kWh) oraz Belgia (0,28 euro) i Hiszpania (0,24 euro).

Zapasy węgla kamiennego przy kopalniach i w energetyce sięgają już niemal 13 mln ton, a pomimo tego polski surowiec wciąż jest dwa razy droższy od importowanego. Elektrownie produkują coraz mniej energii z węgla, coraz więcej prądu importujemy, a w dodatku zapotrzebowanie na energię elektryczną spada pierwszy raz od lat, m.in. ze względu na jej ceny. W czerwcu 2019 roku za tonę węgla w zachodnioeuropejskich portach Amsterdam-Rotterdam-Antwerpia płacono niespełna 64 dol., podczas gdy w tym samym czasie ubiegłego roku jego wartość przekraczała 104 dol. Stawki w bałtyckich portach, do których dopływa przede wszystkim rosyjski węgiel, są jeszcze niższe. W czerwcu 2019 roku wynosiły niespełna 46 dol./tonę i były o niemal 45 dolarów niższe niż rok wcześniej. Tymczasem za węgiel na polskim rynku, należącym niemal w całości do firm kontrolowanych przez Skarb Państwa, przy porównywalnych parametrach trzeba by zapłacić ponad 80 dol./tonę „na bramie” kopalni na Śląsku³⁴.

³² *Konsumpcja paliw ciekłych po 3 kwartałach 2019 roku*, <http://www.popihn.pl/download.php?id=470> [dostęp: 17.12.2019]

³³ *Ceny prądu w Unii Europejskiej. Jak wypadła Polska?*, <https://tvn24bis.pl/z-kraju,74/ceny-pradu-w-ue-dane-eurostatu,988418.html> [dostęp: 17.12.2019].

³⁴ *Polski węgiel droższy od importowanego. Zwały rosną. Górnictwo czeka kolejny kryzys.*, <https://wy.sokienapiecie.pl/23011-polski-wegiel-drozszy-od-importowanego-gornictwo-czeka-kolejny-kryzys/> [dostęp: 17.12.2019].

Źródła informacji:

1. *Biuletyn statystyczny nr 10/2019*, GUS, Warszawa, Listopad 2019.
2. *Ceny prądu w Unii Europejskiej. Jak wypadła Polska?*, <https://tvn24bis.pl/z-kraju,74/ceny-pradu-w-ue-dane-eurostatu,988418.html> [dostęp: 17.12.2019].
3. *Food Outlook*, <http://www.fao.org/3/CA6911EN/CA6911EN.pdf> [dostęp: 19.12.2019].
4. *Grain Market Report*, <https://www.igc.int/downloads/gmrsummary/gmrsumme.pdf> [dostęp: 19.12.2019].
5. *Konsumpcja paliw ciekłych po 3 kwartałach 2019 roku*, <http://www.popihn.pl/download.php?id=470> [dostęp: 17.12.2019]
6. *Pogłowie bydła według stanu w czerwcu 2019 r.*, GUS, Warszawa 2019
7. *Pogłowie świń według stanu w czerwcu 2019 r.*, GUS, Warszawa 2019.
8. *Polski węgiel droższy od importowanego. Zwały rosną. Górnictwo czeka kolejny kryzys.*, <https://wysokienapiecie.pl/23011-polski-wegiel-drozszy-od-importowanego-gornictwo-czeka-kolejny-kryzys/> [dostęp: 17.12.2019].
9. *Przedwiniowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich w 2019 r.*, GUS, Warszawa 2019
10. *Rolnictwo w 2018 roku*, GUS, Warszawa 2019.
11. *Rynek mięsa. Stan i perspektywy, nr 57*, IERiGŻ-PIB, MRiRW, Warszawa 2019.
12. *Rynek mleka. Stan i perspektywy, nr 57*, IERiGŻ-PIB, MRiRW, Warszawa 2019.
13. *Rynek pasz. Stan i perspektywy, nr 41*, IERiGŻ-PIB, MRiRW, Warszawa 2019.
14. *Rynek rolny. Analizy Tendencje Oceny, nr 12 (346)*, IERiGŻ-PIB, Warszawa, grudzień 2019.
15. *Rynek roślin oleistych, nr 49/2019*, MRiRW, Warszawa 2019.
16. *Rynek rzepaku. Stan i perspektywy, nr 56*, IERiGŻ-PIB, MRiRW, Warszawa 2019.
17. *Rynek Zbóż. Stan i perspektywy, nr 57*, IERiGŻ-PIB, MRiRW, Warszawa 2019.
18. *Skup i ceny produktów rolnych w 2018 roku*, GUS, Warszawa 2019.
19. *Szacowana struktura średnich cen detalicznych w Polsce w 2018 i 2019 roku*, <http://www.popihn.pl/download.php?id=468> [dostęp: 17.12.2019].

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

